

Gedrag van watervogels gedurende de 95% zonsverduistering.

GERRIT VINK

Op maandag 11 augustus 1999 heb ik bij het Groot Malpieven gekeken naar het gedrag van de watervogels tijdens de gedeeltelijke zonsverduistering.

Het was die dag half bewolkt. Net op het moment van de maximale zonsverduistering om 12.28 uur was de zon geheel bedekt door een wolk. Het werd flink donker: zo rond 12.30 uur was het zicht net zo iets als een half uur na zonsondergang. Om 12.45 uur werd het weer flink lichter, mede doordat de bewolking brak.

Toen ik om 12 uur bij het ven aankwam was de zon al voor 60% verduisterd, maar de aanwezige vogels vertoonden nog hun gewone gedrag. Vijf paar Futen met jongen van 1-3 maanden waren volop aan het foerageren, waarbij de jongen luidroepend achter de ouders aanzwommen. Er waren ook zes paar Kokmeeuwen aanwezig waarvan de jongen op de zwarte-sternvlotjes of in de begroeiing zaten. Verder zaten er nog drie paar Meerkoet met jongen, twee paar Dodaars, een paar Geoorde Fuut en een aantal Wilde Eenden, Oeverlopers en Watersnippen. Boven het ven was een groep Boerenzwaluwen aan het foerageren.

Het gedrag van de meeste vogels begon te veranderen rond 12.15 uur. Hieronder volgt per soort het gedrag vanaf 12.15 tot 13.15 uur.

Fuut

12.15 Eerste paren stoppen met foerageren, ouders duiken niet meer maar beginnen te poetsen. de bedelroep van de jongen stopt geleidelijk.

12.20 Laatste paar (kleinste jongen) stopt ook met foerageren. De paren met de oudere jongen draaien hun kop en gaan met de snavel op de rug slapen.

12.20-12.40 Alle Futen rusten, een enkel jong zwemt nog wat rond zonder te bedelen.

12.45 Eerste bedelgeluidjes van de jongste fuutjes, maar nog geen reactie van de oudervogels.

12.50 Eerste oudervogel hervat het foerageren, de rest slaapt nog steeds terwijl het toch alweer behoorlijk licht wordt.

13.00 De Futen met de grotere jongen worden ook weer geleidelijk wakker, maar het foerageren is nog niet hervat.

13.15 De meeste Futen hervatten het foerageren op een paar langslapers na.

Kokmeeuw

12.15 Er wordt nog volop heen en weer gevlogen, en de jongen worden nog gevoerd.

12.20-12.30 De oudervogels strijken bij hun jongen neer en gaan poetsen. Er vliegt geen enkele meeuw en ook het roepen is verstomd.

12.45 Nog steeds alle meeuwen op de grond, maar enkele hervatten het poetsen.

12.50 De eerste meeuw vliegt weer.

13.00 De eerste meeuwenroep schalt weer over het ven en meer vogels, ook jongen vliegen op.

Wilde Eend

12.15 De in vol eclipskleed zijnde eenden houden zich dicht onder de begroeiing op en zwemmen wat heen en weer.

12.30 Een groep van 20 eenden komt uit de begroeiing te voorschijn en zwemt het open water van het ven op.

12.45 De Wilde Eenden vertrekken stuk voor stuk weer naar de dichtere begroeiing.

Er is inmiddels ook een Tafeleend verschenen die wat verder uit de kant blijft rondzwemmen zonder te duiken.

Dodaars

Tot 12.15 was hun aanwezigheid me niet opgevallen.

12.35 Twee Dodaarzen beginnen te roepen en zwemmen vanuit de begroeiing het ven op.

12.45 In totaal zijn nu drie volwassen en minimaal vier jongen op het ven zichtbaar. Ze gaan meteen foerageren.

Geoorde Fuut

12.15 Een volwassen Geoorde Fuut is aan het foerageren.

12.25 De Geoorde Fuut stopt met duiken maar blijft waakzaam rondzwemmen, waarschijnlijk zit er een jong net achter de begroeiing.

12.30 Een groot jong komt tevoorschijn en voegt zich bij de oudervogel zonder te bedelen.

12.45 Nog steeds zwemmen de Geoorde Futen rond zonder te duiken.

13.10 Beide Geoorde Futen hervatten het foerageren.

Meerkoet

12.15 Er zijn 16 Meerkoeten, volwassen vogels en grote jongen, op het ven aan het foerageren.

12.20 Het foerageren stopt, maar de Meerkoeten roepen nog wel.

12.30 Het roepen stopt en de Meerkoeten dobberen wat rond of zwemmen een klein stukje.

12.45 Ze worden weer wat actiever en roepen zo nu en dan, maar ze foerageren nog niet.

13.00 Het foerageren wordt weer hervat.

Watersnip

Bij aankomst staan een paar Watersnippen tegen een eilandje aan met hun snavel in de grond te prikken.

Van 12.20 tot 12.35 heb ik ze niet goed kunnen waarnemen.

12.45 Plotseling vliegen er zes op en beginnen luid roepend met een rondvlucht over het ven, die een paar minuten duurt.

12.50 Ze vallen weer in achter een eilandje en zijn weer stil.

Oeverloper

Bij aankomst is er een zichtbaar aan het foerageren langs de waterkant.

12.25 Opeens vliegen er vier luidroepend laag over het water. Een strijkt er neer in een boom en een andere op een vlotje.

Tot 12.40 heb ik er geen meer gezien.

12.40 Twee vliegen er weer roepend over het water. Vanaf die tijd heb ik er minstens twee weer zien foerageren.

Zwaluwen

12.15 Er komen steeds meer Boerenzwaluwen boven het ven foerageren.

12.20 Plots verschijnen er ook 20 Huiszwaluwen zodat er nu ongeveer 50 zwaluwen foerageren.

12.30 Het foerageren gaat door waarbij de zwaluwen steeds lager boven het water hun prooi zoeken.

12.45 Het wordt weer flink lichter, en de eerste zwaluwen vliegen weg van het ven naar de heide, Er blijft echter nog wel een flinke groep achter. Ze blijven vrij laag boven het ven foerageren ondanks dat het alweer flink lichter is geworden.

Zoals je uit deze unieke waarnemingen kunt zien, heeft de zonsverduistering wel invloed op het gedrag van de meeste vogels. Vaak stoppen ze met foerageren en worden rustiger alsof het avond wordt of ze komen te voorschijn uit de dekking. De invloed is uiteraard maar tijdelijk. Na een kwartier tot een half uur hervatten ze hun gewone gedrag.

